

หลักกฎหมายควรรู้ : การกระทำโดยประมาทกรณีใดบ้างที่ข้าราชการพลเรือนสามัญ

จะต้องรับผิดชอบทางวินัย

บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำโดย “เจตนา” เว้นแต่เป็นการกระทำโดย “ประมาท” เมื่อได้กระทำโดยประมาท แม้ไม่ได้ตั้งใจก็ต้องรับผิดชอบตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ และในทางวินัยของข้าราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ก็มีความรับผิดชอบในลักษณะนี้เช่นกัน ซึ่งแม้จะมีได้ตั้งใจกระทำความผิด แต่ก็ต้องรับผิดชอบและรับโทษทางวินัย ในฐานะประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ทั้งนี้ เพื่อให้ข้าราชการตระหนักถึงความสำคัญในงานของตน และเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ โดยมีหลักกฎหมายน่ารู้มานำเสนอต่อไปนี้

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

มาตรา 83 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการใด อันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(4) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

มาตรา 85 การกระทำความผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(7) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใดๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 82 หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 83 อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

อ้างอิง/ที่มา

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551
- ประมวลกฎหมายอาญา
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- เว็บไซต์ สำนักงานกิจการยุติธรรม <https://justicechannel.org> หัวข้อ อ่าน Read (คำนี้ในกฎหมาย)
- เว็บไซต์ สำนักงานศาลปกครอง <https://www.admincourt.go.th> หัวข้อ สืบค้นข้อมูล (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดจำแนกตามประเภทคดี)

คำนิยามโดยสังเขป กล่าวคือ

คำว่า “ประมาทเลินเล่อ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ประกอบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 อธิบายความหมายและสรุปความได้ว่า การกระทำโดยประมาทเลินเล่อเป็นการกระทำที่ไม่ใช่โดยเจตนาหรือจงใจ แต่เป็นการกระทำที่ผู้กระทำได้กระทำโดยขาดความระมัดระวัง ไม่รอบคอบ พลังพลอ หรือหลงลืม ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

คำว่า “ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ประกอบกับแนวทางคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด อธิบายความหมายและสรุปความได้ว่า เป็นการกระทำที่ผู้กระทำแม้ไม่ได้ตั้งใจหรือเจตนา แต่ผู้กระทำได้กระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย เป็นการกระทำที่ผู้กระทำเสี่ยงทำลงไปทั้งที่รู้ว่าอาจเกิดความเสียหายขึ้นได้

ดังนั้น คำว่า “ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ” จึงหมายความว่า กระทำโดยขาดความระมัดระวัง ไม่รอบคอบ พลังพลอ หลงลืม ในการปฏิบัติหน้าที่หรือในเรื่องที่มีหน้าที่ราชการจะต้องปฏิบัติ โดยไม่มีเจตนาที่จะให้เกิดความเสียหาย การประมาทเลินเล่อนั้นมีลักษณะที่เป็นการกระทำและละเว้นการกระทำ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ขึ้นอยู่กับผลความเสียหายที่ทางราชการได้รับ ประกอบด้วยความเสียหายที่เป็นตัวเงินหรือตีราคาเป็นเงิน โดยคำนึงถึงความมากน้อยตามค่าของเงินเป็นสำคัญ และความเสียหายที่ไม่อาจตีราคาเป็นเงินได้ เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป เช่น ความเสียหายต่อชื่อเสียงของทางราชการ หรือความเสียหายต่อระบบราชการ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 83 (4) และมาตรา 85 (7) กำหนดข้อวินัยอันเป็นข้อห้ามฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการไว้ว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญ ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หากฝ่าฝืนเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการไม่ร้ายแรงเป็น ความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง หรือหากการฝ่าฝืนเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงก็ย่อมเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งต้องได้รับโทษทางวินัยแล้วแต่กรณี